

F826 7294

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თავისუფალი საქართველო

გრგვალ მადიდის
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

8 VI 1991

№ 20 (25)

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვფიცავ და საჯაროდ ვაცხადებ ღვთისა და ერის წინაშე, რომ ერთგულად განვახორციელებ
საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის მოვალეობას!
ვიღვანებ ჩემი ქვეყნის აღორძინებისა და გააღვივებისათვის!
დავიცავ მის დამოუკიდებლობას და ტერიტორიულ მთლიანობას!
განუხრელად განვახორციელებ საქართველოს რესპუბლიკის კონსტიტუციასა და კანონებს!
დავიცავ ადამიანის უფლებებს!
ღმერთი იყოს ჩემი შეხნა ყოველივე ამასში!

კოეუნისტურიდან ლუდის პარტიამდე

მანის ბოლოს რამდენიმე დღით მივლინებული ვიყავი ჩეხეთისა და სლოვაკიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში. მიზანი იყო ჩეხეთის პოლიტიკურ წრეებთან შეხვედრა და შეძლებისდაგვარად გარკვევა იქაურ სიტუაციაში. ჩეხოსლოვაკია, უნგრეთი და პოლონეთი ის სამი აღმოსავლეთ ევროპული ქვეყანაა, სადაც მრავალპარტიული არჩევნებში ვერ მოახერხეს გამარჯვება კომუნისტებმა. სამივე ამ ქვეყანაში დემოკრატიულმა, პარტიოტულმა ძალებმა მთავრობის ძალაუფლება.

ჩეხეთის საინტერესო იყო, რა ძირითად პრობლემებს აწყდდა სახელმწიფო, რომელიც ჩვენსავით ხანგრძლივი კომუნისტური ტოტალიტარიზმის შემდეგ უბრუნდებდა დემოკრატისა და საერთოდ, ბუნებრივი განვითარების პროცესებს.

უნდა ითქვას, რომ ერთი შეხედვით, იქ ამ მხრივ ნაკლები პრობლემები ჩანს, ვიდრე ერთი, ჩეხოსლოვაკია ევროპის ნაწილია, ის არასოდეს შედიოდა საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში. ამიტომ არავის ცნობა არ სჭირდება. ზოლო მეორე მსოფლიო ომამდე, უკვე განვითარებული, ფერად და მდიდარი, მდიდრი ეკონომიკის მქონე ქვეყანა იყო, ამიტომ დემოკრატიის გამოცდილება აქვს და ეკონომიკური დამოუკიდებლობისაც. რუსეთმა მხოლოდ გარკვეული დროით შეაფერხა მისი განვითარება; მთლიანი და ჩვეულებრივია, ანუ ყველა ბუნებრივი სტრუქტურის მოწილა და მათი შეცვლა ხელსაწყოები, სოციალისტური სტრუქტურებით ვერ მოახერხა. მთელი ამ ხნის მანძილზე, მიუხედავად კომუნისტური დიქტატურისა, მცირედ, მაგრამ მიხედვით უნაკლებობა მთელი რიგი ეკონომიკური შედეგებით მიიღო. სწავს რომ ყველაფერი თავი დავანებოთ, შრომის კულტურა იქ გაცილებით მაღალი იყო, ვიდრე საბჭოეთში.

მაგრამ აღმოჩნდა, რომ ეს არ არის საკმარისი. მათაც ჩვენსავით ყველაფერი თავიდან აქვთ დასაწყობი და ასაწყობი. რეალური საზღვარი ეკონომიკის პრობლემაში ერთნაირად აბსურდულად ქდურს ორივე ცნება — მეტად ზარბაძი და ნაკლებად ზარბაძი, მეტად უნარბი და ნაკლებად უნარბიანი. მეტი და ნაკლები — შედეგათა ვერ ქმნის, არსებობს სამუშაოს დონე და ხარისხი, რომელიც ან დამაკმაყოფილებელია, ან არა, და არავითარი შედეგად მიიღობი პრინციპი აქ აღარ მოქმედებს. უმრავლესი უტოვლის აზრით, ვისაც პრაქტიკა შევხვდით, შრომის იქაური დონე და ხარისხი არ არის დამაკმაყოფილებელი. ისინი ამბობენ, რომ ერთადერთი, რაც ჩეხოსლოვაკიაში ფუნქციონირებს, არის მეტრი და ავტობუსი, ყველაფერი დანარჩენი თავიდან არის ასაწყობი.

მოგესვენებათ, მე პოლიტიზირებული ქვეყნიდან ვიყავი ჩასული, ქვეყნიდან, სადაც ეკონომიკურზე გაცილებით აქტიურად პოლიტიკური პრობლემები ქდურს და ამიტომ ვერ, მოვიტოვებ:

ხელისუფლება და მთავრობის შეხვედრა

— ხედავთ. ჰაველი დღეს ერთადერთი კაცია, ვისიც სჯერა ზალხს და ყველა სახელმწიფო ინსტიტუტში მის ავტორიტეტზე დაფუძნებული, მაგრამ დიდხანს ასე ვერ გაგრძელდება. ეს მინც გარდასული პერიოდის ხელისუფლებაა. ის შეასრულებს თავის ფუნქციას და წავა. უკვე დღეს ეცემა მმართველი პარტიის რეიტინგი, იმდენად რომ მზარდი ეკონომიკური სიძრულეები ხალხში უკმაყოფილებას იწვევს.

საბოლოოდ ყველაფერი მთავრობაზე გადატყდება.

საინტერესოა, თვითონ ჩეხები როგორ აფასებენ თავის დღევანდელ მდგომარეობას. რას ფიქრობს ამაზე მმართველი პარტია, როგორ ესაზღვრება თავისი ფუნქცია და მომავალი?

ვესაუბრები ჩეხეთის პარლამენტის რელიგიისა და პუბლიკარული კომისიის თავმჯდომარეს, ვაცლავ ჰაველის მეგობარს, თანამებრძოლსა და თანაავტორს ბატონ ზდენეკ კოტრალს (დაცვა არ ემსახურება, არც მანქანა): — რა ვითობა, ალბათ, არც ერთ ქვეყანაში არ არის პოლიტიკა იოლი საქმე. მით უმეტეს რთულდება ყველაფერი ისეთ სახელმწიფოში, რომელიც ხანგრძლივი პერიოდით ჩამოშორებული იყო ბუნებრივი განვითარების გზას. ამჟამად თითქმის ქაოსი სუფევს ჩვენს ყოფაში. არის უამრავი პარტია პარტია (166 რეგისტრირებული პარტია არსებობს). ყველა მთავანი ცდილობს თავისი გავლენა მოახვიოს, როგორც ხალხს, ისევე ხელისუფლებას. ეს ბუნებრივია. ხანგრძლივმა პასიურობამ არსებული პოლიტიკური აქტიურობის სურვილი დაბადა. არის, მაგალითად, პატარა ცხოველების პარტია, არის ლუდის პარტია, რომელიც ამკვიდრებს აზრს, რომ ლუდის სმა სერიოზული რიტუალია და სითანდო პოლიტიკური ანტროპოგენი სჭირდება. ყველაზე მცირერიცობიანი პარტიები ყველაზე მეტ პრობლემებს გვიქმნიან, ყველაზე ხშირად ყვირიან. განსაკუთრებით მწარედ ის პარტიები იკიბებიან, რომლებმაც ვერ დააგროვეს ხმების სითანადო რაოდენობა, რათა პარლამენტში შესულიყვნენ. კომუნისტები ჭიჭირობით ჩუმად არიან, თითქოს კორექტულად იქცევიან, მაგრამ ისინიც თავის დროს ელიან. აუცილებლად დამძიმდება ცხოვრება, იქნება ფასების განუწყვეტელი მატება. უამრავი პრობლემა გაჩნდება მიწისა და პრივატიზაციის კანონების მიღებასთან დაკავშირებით და მათთან ალბათ კომუნისტებაც გააქტიურდებიან, რათა კიდევ უფრო აამტვირთონ წყალი იმ იმედით, რომ ისევე ჩაივლინ ხელში ძალაუფლება. ჩვენ არ შეგვიძლია ავტორიტეტით ჩეხოსლოვაკიაში კომუნისტური პარტია, მაგრამ ყველა ონე უნდა ვიფიქროთ, რომ არ მომლოავენ. იმდენად, რომ, თუ ისევ გაიმარჯვებენ, ევროპას დაეკარგავთ. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ სახელმწიფო ველარასოდეს გაიმართება წელში.

რაც შეეხება პარტიების სიმრავლეს, იყო პრეტენზიები შიგნიდან, ხალხში, რომ არ შეიძლება სახელმწიფოებრივი სტრუქტურის ცვლილება იუსთაბი რააკი, მაშინ როცა თვითონ კომუნისტებთან დაპირისპირებული პარტიები ვერ შეთანხმებულან ერთმანეთში. როცა მრავალპარტიულმა დემოკრატიულმა არჩევნებმა აჩვენა, რომ ერთადერთი რეალური ძალა სამოქალაქო ფორუმი იყო, და იგი თითქმის ერთ-

პიროვნულად გავიდა პარლამენტში, განდა პრეტენზია, რომ ისევ ერთპარტიულ მმართველობას აქვს ადგილი და ამიტომ სერიოზულ ცვლილებებზე ან სწორ პოლიტიკაზე ფიქრიც ზედმეტია. მოკლედ, ეს ალბათ ყველა გაპირებული ქვეყნისთვის დამახასიათებელი პრობლემაა — დანაშაულის და დამნაშავეების ძიება. სინამდვილეში არავინ აღარ არის დამნაშავე, უბრალოდ დემოკრატიის და თავისუფლებას თავისი კანონები აქვს — ტოტალიტარიზმს თავისი და ერთი მდგომარეობიდან მეორეში გადასვლა არასოდეს არ არის უმტიკუნეულ. ბევრ პარტიას რომ გაემარჯვა, იტყვობენ, ერთმანეთს უშლიან ხელს და იმდენად მიდის ასე მძიმედ საქმე.

— ძირითად რა ტიპის პრეტენზიები ხელისუფლების მიმართ? — მემარტენები გვსაყვდებიან, რომ მმართველობაში არ შევიყვანეთ მუშათა და გლეხთა წარმომადგენლები, რომ ძალაუფლება ძირითადად ინტელიგენციის ხელშია. მემარტენები უკმაყოფილონი არიან, რომ არ ვხვდებით კომპრომისებს, არ ვვდევნით მუშებს, რომ მომარაგდნენ ხანგები, რომ ქვეყანა მალე გერმანელების ხელში გადავა. ძირითადი პრეტენზია ორივე მხრიდან მაინც ის არის, რომ ზედმეტად დემოკრატიულად ვართ და ეს გადაულახავი პრობლემები წინაშე დაყვანებს ქვეყანას, მაგალითად, დაეკარგავთ სოციალის და ა. შ.

უკუმენ ბატონ ზდენეკს და ვფიქრობ... რაზეც ვფიქრობ თავისთავად ცხადია, ამით არ შეგაწყნოთ თავს. ეს დემოკრატია მართლად იმდენი რამეა, ზოგჯერ ბევრია, ზოგჯერ ნაკლები, ვერაფერს გაუგებ. ერთი სიტყვით, უკმაყოფილობისათვის მიზეზს რა დავლევს.

შემდეგი შეხვედრა ჩეხეთის პარლამენტის შენობაში, ქალბატონ დამარ ბურეშოვასთან მიმდინარეობს. რაც არ უნდა თქვან უცხოელებმა, მეტროს გარდა ჩეხოსლოვაკიაში კლასიკურად ფუნქციონირებს კანცელარია და ბიუროკრატიული აპარატი. ქალბატონი დამარ ბურეშოვა ჩეხეთის პარლამენტის თავმჯდომარეა, პროფესიით ადვოკატი, მას უამრავი რეფერენტი და თანამემწე ჰყავს, თავმჯდომარის სამსახურს მთელი სართული აქვს დაკავებული. აქვთ-იქვთ მიდი-მოდიან საქმიანი სახეებით საქალაქო დებამოხრილი მდივნები და რეფერენტები. მოსაცდელიდან მისაღებ დარბაზში შეყვავართ. ოთახი დიდი მრგვალი მაგილით და ბევრი ჩხუბი ბროლის ციმციმით მეტად სახეიმოდ გამოიყურება. სანამ ქალბატონ ბურეშოვას ველოდებით, ცივი ფორთოხლის წვესს გვთავაზობენ. ჩვენც ვიფერებთ და დარბაზისკენ შევექცევით გამარჯვებულ სანძულს. ქალბატონი ბურეშოვა მზიარული, ენერჯიული ქალი ჩანს. არა აქვს დაღლილი სახე და შეწყუბებული მზერა, პიროქით, ისეთი ინტერესით იკრება ოთახში,

თითქოს მთელი ცხოვრება სწორედ ამ წუთს ელოდებოდა. ამით ის პრინციპულად განსხვავდება ჩვენი ახლანდელი ზოგიერთი მინისტრისა და პარლამენტის წევრისაგან, რომელიც აუცილებლად დაღლილი, შეწყუბებული და რაც მთავარია მავდრებელი გამომეტყველება აქვთ, რომ არ გადატვირთო ახალი იმფორმაციით, არ გადადალო, არ მოაცდინო. რას იზამ, ყველას თავისი სპეციფიკა აქვს.

ქალბატონი დამარ ბურეშოვა: — არავითარი პოლიტიკური პრობლემა სლოვაკიისთან დაკავშირებით არ არსებობს. ავსტრო-უნგრეთის იმპერიაში ჩვენ შედარებით გვჭონდა. ბოლშევიკურმა ტოტალიტარიზმმა ეს შედარებით ფორმალური ვახანდა. ფსიქოლოგიურად ვსაგებია მათი პოზიცია, ფიქრობენ, რომ სითანადო ყურადღებით არ ეყიდედიან მათ პრობლემებს. ერთადერთი გამოსავალი რეალური ფედერაციული მმართველობის განხორციელებაშია. ახალი კონსტიტუცია ორივე მხარის ინტერესების გათვალისწინებით უნდა შეიქმნას. საერთო ეკონომიკური და პოლიტიკური კლიმატის გაუმჯობესება აუცილებლად მოიტანს ურთიერთობის მოწყობას.

— სად უფრო მეტი პრობლემაა — ხაშინაო თუ ხაგარეო მმართველობაში? — საშინაო მმართველობაში, ცხადია. ყველა სტრუქტურა ისეა დამხინებული, რომ მათ გასწორებას წლები დასჭირდება. მთავარია, რაც შეიძლება სწრაფად შევიშუშოთ რადიკალური ეკონომიკური რეფორმა. ამის გარეშე ყველა სხვა პროცესი შენეულდება და უფრო მტიკუნეულ ხასიათს მიიღებს.

— უცხოური კაპიტალის შემოჭრის არ გეშინათ? — არ გვეშინია, ევროპული კაპიტალი შემოვა. ჩვენ ისედაც ევროპის ნაწილი ვართ. ეს პრობლემა არ არის. ამისი ტრადიცია გვქონდა, ერთადერთი უნდა ვეცადოთ, რომ სახელმწიფოებრივი მონოპოლია შევიზარჩუნოთ მთელ რიგ ტექნოლოგიებზე. ლუდის, მინის, ფაიფურის ტექნოლოგია ექნება ის დამკვეთი მექანიზმი, რომელიც სახელმწიფოს შევიზარჩუნებს ფინანსურ სტაბილურობას.

— რამდენია ჩეხოსლოვაკიის ბიუჯეტი წელიწადში? — 16 მილიარდი დოლარი. ყურები ჩამოვყავარ. ამით მიანჩნათ, რომ უღარიბესი ქვეყანა აქვთ. ჩვენ რაღა უნდა ვთქვათ. საერთოდ, მიუხედავად კეთილგანწყობისა განსაკუთრებულ ინტერესს ჩვენს მიმართ არ იჩენენ. მობოლიშებით იმით ჩსნიან ამას, რომ თვითონ უამრავი პრობლემა აქვთ და სხვისთვის არ სცალიათ. სხვათა შორის, სხვა ქვეყნების წარმომადგენლებთან საუბრისას იგივე პრობლემა განსხვავებულ კრილში ჩნდება ხოლმე. — ძლივს მივაღწიეთ იმას, რომ პრობლემა არ გვქონდეს და თქვენით ვერ შევიწუხებთ ახლა თავსო. პირდაპირ ეს არსად არ ითქმება, მაგრამ ყველაფერი ჩანს.

შესაძლოა, პირადად ჩემი უნიკაბით არის გამოწვეული, რომ ვერ ვახერხებ მათ სერიოზულ დანტერესებას ჩვენი ქვეყნის პრობლემებში, მაგრამ რასაც სხვის მაგალითზე ვხედავთ, ქართველებსაც რომ თავი დაუანებოთ, თუნდაც იგივე ბოლტისპირეთის ქვეყნების დიპლომატიური გამოცდილების მიხედვით, მინცდამინც წარმატებული ამ საქმეში ვერავინა ვართ.

ფაქტია, რომ არავინ არაფერში არ მოგვეხმარება. ჩვენ თვითონ უნდა შევქმნათ ინტერესი ჩვენს მიმართ. ჩვენ თვითონ უნდა შევიშუშოთ ის პოლიტიკური პრინციპები, რომლებიც გზას გავვიოლოებს. ამ მხრივ ძალიან ბევრია საშუალო და თუ ღრთვე არ შეიქმნა საქართველოს ზოგადი საგარეო ურთიერთობის კონცეფცია, ძალიან გავვიკრივდება. ფიქრი იმაზე, რომ ვინმეს კეთილშობილება ან ალტრუიზმი ჩვენს მდგომარეობას შეამსუბუქებს, გულგრილად ვუვიდებოდა.

ალარ მინდოდა ისევ ამაზე ლაპარაკი, მაგრამ უნდა ვთქვა, რომ იმ კულტურული გულგრილობის ფონზე, რომელსაც იქ აწყდები, თითქმის ველურად ჩანს ჩვენი ოპოზიციონერების უადგომოყვარო „ნივლი“ საქართველოში დიქტატურის შესახებ. სიმართლე ისე რომ იყოს, აინტერესებს ვინმეს? ეს რომ ასულრდა ირთადებიან, რაც ამ „წუწუნებულებას“ და ცილისწამებს შეიძლება მოჰყვეს, არის ის, რომ რუსეთი ტანკით გადაგვივლავს და ევროპის წინაშე თავს იმით გაიმართლებს, რომ საქართველო გამსახურების დიქტატურისგან იხსნა — გაათავისუფლა. ევროპაც დაადასტურებს, რომ ამგვარი სანიერები ნამდვილად მშობილად საქართველოდან და თავის მხრივ შეეცდება საკუთარი თავი დააჯეროს, რომ რუსეთი ამ შემთხვევაში დემოკრატისა და თავისუფლების დაცვის ზოგადი პრინციპით ხელშეწყობდება და არა ურის რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის ჩახშობის სურვილით.

მაგრამ დავანებოთ ამას თავი და უფრო სანუგეშო ვთქვათ. როგორი ღარიბებიც არ უნდა ვჩანდეთ დღევანდელი მაძლარი მსოფლიოს ფონზე, ისე არ გავდარიბდებით, რომ ჩვენი ქვეყანა ვერ გავიყვანოთ ამ განსაცდელიდან. თუ თავი შენი შენ განსალავს, ღარიბად არ ისხვნიები. უნდა გამოვიყენოთ ეს ჩვენი თავი. სამისოდ ყველაფერი გვაქვს — სიყვარულიც, ნიჭიც, უკუც, გონებაც, უნარიც და... ქოხბაც. ოდნავ მეტად უნდა ვავისარტოს საქართველოს საკეთილდღეოდ და რეზულტატიც მოვა. სანამ ყველა თავიკენ ვეჭჩებოთ, სიღარიბე, მონობა და უსამოვნება არ ავტოცდება. დიდი მისწონი არ უნდა ამის მიხედვრა! მე გგონი ჩეხოსლოვაკიაში ამას უკვე მიხვდნენ და ცრტა უფრო მეტს შრომობენ, ვიდრე ჩვენ. ღმერთმა ქნას, იმათი წყალი ჩვენც გადამოგვეხსნას.

თამარ პარალიამ

P.S. ვერც ამისგან შევიკავე თავი. ეს არის სურათები წიგნიდან ვაცლავ ჰაველის შესახებ. წარმოიდგინეთ, საქართველოში რა ამბავი ატყდება, პირველად რომ გამოვა ბატონ ზვიად გამსახურდას შესახებ ასეთი წიგნი (ასეთი წიგნი კი უკვე უნდა გამოვა). ერთ ამბავს ასტყვენ: — „ბელადი“, „ბელადის ბავშვობა“, „ბელადის ოჯახი“... ბატონების, ეს ფოტოები გახლავთ ჩვენი წინასწარი არგუმენტი თქვენი მომავალი აღფიქრების საპასუხოდ.

EDA KRISEOVÁ
VACLAV
HAVEL

životopis

ვაცლავ ჰაველის ბავშვობისდროინდელი ნახატი.

ჰაველის მეუღლე, ოლგა, 70-იან წლებში.

წინაფესტივალ პრაბაში, 26.11. 1989.

საბავშვო თეატრალური წარმოდგენა (1949), ვაცლავ ჰაველი — შუაში.

ოლგა და ვაცლავ ჰაველები 1989 წელს.

5 ივნისი გარემოს დაცვის მსოფლიო დღი

1972 წლის ივნისი ქ. სტოკჰოლმში გაიმართა გარემოს დაცვის საერთაშორისო კონფერენცია...

დღევანდელი გარემოს დაცვის საერთაშორისო კონფერენცია მსოფლიო დღის დღეა...

საერთაშორისო გარემოს დაცვის საერთაშორისო კონფერენცია მსოფლიო დღის დღეა...

საერთაშორისო გარემოს დაცვის საერთაშორისო კონფერენცია მსოფლიო დღის დღეა...

ჩვენი კორესპონდენტი ესაუბრა ეკოლოგისა და ბუნებათმცოდნეობის მინისტრ ბატონ მანუჩი ნაბახჩიძეს...

უპირატესად დროული გადაწყვეტილება — შეიქმნა სახელმწიფო მართვის ახალი ორგანო — ეკოლოგისა და ბუნებათმცოდნეობის სამინისტრო...

ბუნება-ჩვენი მუდმივი საზრუნავი

ბატონო დავით, ეკოლოგის ხელოვნება დღეს უდიდესი მნიშვნელობა შეიძინა...

ჩვენი დარგის ერთ-ერთი მთავარი პრინციპი — ბუნების დაცვა შეუძლებელია ბუნებათმცოდნეობის საკითხთა რეგულირების გარეშე...

რობა, რომ ბუნებამ ეკონომიკურადაც თვითონ დაცვა თავი; ანუ თანდათან უნდა მივიწვიოთ იმას, რომ ბუნებისდაცვითი ღონისძიებების დაფინანსების წყაროს წარმოადგენდეს არა მხოლოდ რესურსების ბიუჯეტი და სამინისტრო-უწყებო, წარმოება-დაწესებულებათა საშუალებები...

გონებისათვის ეკოლოგიური წინასწარობის მთავარი პირობაა მოდერნიზაცია და განვითარება...

სწორედ ამიტომ შექმნილი სამინისტროს აპარატში საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან კავშირის სპეციალური სტრუქტურული ერთეული...

ვაჭი და ღვინო შველას იოსოვს

...სამშენებლო მუშაობის მუხრან და ხაღდისხოლ კი უკეთესი და უფრო კუპის ახლი იქნებოდა ვეფხვირა მახუდა, რაც დღეს ზელოთა ვაჭის და რაც ლაშის ხიმდისხოლის კარგა მორადილ წყაროდ გადაქცევის ჩვენს ქვეყანასა თუ კი ზელოთა მუხრან ეყოლება. ეს წყარო ღვინოა, ამიტომაც ამ ხაგნის ვითარების გამოძიება და გამოკვლევა და ყოველი ამის დაწვრილებით ცოდნა შეგი არ იქნება ჩვენთვის“.

ილია შაველაძე

მშ-10 საუკუნის 50-იან წლებში მსოფლიო მევენახეობის მოედო მძიმე დაავადება, ფილოქსერა, რამაც ზიანი მიაყენა ვახის კულტურას, ამ სტიქიურ უბედურებას ვერც საქართველო გადაურჩა. იმ დროისათვის არსებული 71 ათასი ჰექტარი ვენახის ფართობი 1920-იანი წლებისათვის 20-25 ათას ჰექტარამდე დაეცა.

მსოფლიო მევენახეობის ძალისხმევით გაიშალა ერთობლივი ბრძოლა და შედეგად არ დაეკარგა, გამოიყენეს ამერიკული წარმოების პირბოლოო ჯიშების საძირე მასალა, მასზე დაამყარდა შედეგად კულტურული ვახის შეიძინა ფილოქსერის საწინააღმდეგო გამძლეობის თვისებები. ვახი და ღვინოს ისევე ამოქმედდა ეკონომიკის მძლავრ მეტყეობად.

შემდგომში ვენახების ფართობები იზრდებოდა და ღვინისათვის მიიღწა 115 ათას ჰექტარს, თუმცა მსოფლიოს რაოდენობა არ მასშტაბობს ვენახის ფართობის რაოდენობას. 1989 წელს მიღებული იქნა 357 ათასი ტონა, ხოლო 1990 წელს — 427 ათასი ტონა ყურძენი, ე. ი. ჰექტარზე 3,5-4,5 ტონა, ხოლო საერთო პროდუქციის საშუალო 1 მილიარდ 200 მილიონი მანეთისა. ეს მაშინ, როდესაც საშუალო მსოფლიო ვენახების ფართობის განვითარებულ მევენახეობა-მეღვინეობის ქვეყნებში შეადგენს 8,0-10,0-12,0 ტონას ჰექტარზე.

მიზეზი დაბალი მოსავლიანობისა, სხვა ფაქტორებთან ერთად, არის დიდი მეჩხერაობა, რომელიც შეესაბამება 20-30%-ს, ხოც რაიონში მეტაცა. ეს კი იმას ნიშნავს, რომ 30 ათასი ჰექტარი საუკეთესო სავენახეო მიწები ითვლება ვენახის ფართობად, სინამდვილეში კი უქმად ცდება.

ვენახების განაშენიანება ხდება სპეციალური დანიშნულების ჯიშების უგულვებელყოფით. შემცირდა შამანური ჯიშების ფართობი და მოსავლიანობა, ღვინისათვის საქართველოს რესპუბლიკის შამანურის წარმოება განიცდის შამანური ღვინისათვის ნაკლებობას, შეესაბამება ვცდილობთ მოლდავეთთან, ისიც თუ მოგვეცემენ, გრავირებით გადაწყვეტილი არ არის და თანაც — რა ფასად?

და მეღვინე ერთად უნდა იყვნენ. ეს განუყოფელი დარგია. ასეა მსოფლიოს ყველა ქვეყანაში, ასე იყო ჩვენთანაც. შემიღებ — რატომ? რისთვის? — არავინ იცის. ეს დარგი ორად გაიყო, შემდეგ ისევ შეერთდა, ერთობა ვიღაცა გულდასმით მუშაობდა ამ საკითხზე, ჩვენთვის კი არავის არაფერი უკითხავს.

თუ მევენახეობა ასეთ ბედურულ მდგომარეობაში ჩავარდა, მეღვინეობა დამოუკიდებლად ვითარდებოდა და ღვინისათვის პირველადი მეღვინეობის ქარხნების სიმძლავრეები სეზონზე თითქმის 1 მილიონ ტონას აღწევს. ფანტასტიკური ციფრია და უმინოდ დაბანდებული თანხა. ეს კი ხდებოდა საეგვიპტო კომიტეტის მეფრ დაშვებული ციფრების შესაბამისად.

თუ ფილოქსერა და მისგან მიყენებული ზარალი მსოფლიო მოვლენა იყო და ყველას ერთნაირად აწუხებდა, მეჩხერაობა, ნიადაგობრივი მდგომარეობა, ყურძნის და ღვინის ხარისხი — ეს წმინდა ქართული სინდრომია და მის გამოსწორებას უნდა ეძებოდა არა მხოლოდ, მდგომარეობა კი მეტად საგანგაშოა. ზარალი არა ნაკლებია იმაზე, რაც ფილოქსერამ მოგვყენა, განა შეიძლება გულგრილად ვუყურებდეთ იმ ფაქტს, რომ დაახლოებით 30 ათასი ჰექტარი მიწა მოცდენილი იყოს, იღებენ 30 მილიონ დეკალიტრ ღვინოს, ნაცვლად 80 მილიონი დეკალიტრისა; იღებენ 1 მილიარდ 200 მილიონი მანეთის საერთო პროდუქციის ნაცვლად 4 და მეტი მილიარდი მანეთისა.

ვახი და ღვინო თაობიდან თაობამდე მოიყვანა ქართველი ერი. მას უნდა ვუმაღლოდეთ ქართველი კულტურის განვითარებას, პოეზიის, მუსიკის, მეცნიერების, ტექნოლოგიის, აგროტექნიკის, სელექციის და სხვა.

საქართველოს რესპუბლიკის პრეზიდენტის ბატონ ზვიად გამსახურდიას მიერ ამ დარგის სტრატეგიულ დარგად გამოცხადებამ დიდი ოპტიმიზმი ჩაუტანა მევენახეებსა და მეღვინეებს. ჩვენც ჩვენი მხრიდან ვაყენებთ ზოგიერთ წინდადებას დარგის აღორძინებისათვის, რაც შემდეგაირად გვესახება.

ალბათ, მევენახეობა-მეღვინეობა ერთ დარგად უნდა ჩამოყალიბდეს; თუნდაც გარკვეული დროით, ვთქვათ 3-5 წლით ამ დარგის შემოსავლის ნაწილი უნდა დაბანდეს ვენახების აღსადგენად. მოიგარეს მიეცეს ნაშენი და სათანადო კომპენსაცია ვენახის აღსადგენად. ვთქვათ, სამი წლის ვაღი; ამ დროში მას მთლიანად უნდა ჰქონდეს განაშენიანებული თავისი საიჯარო ნაკვეთი იმ ჯიშებით, რომლის რეკომენდაციასაც მისცემს მეტყეობა-მევენახეობა, მეღვინეობის ინსტიტუტი, ხოლო კონტრარი მის დამუშავებაზე და განაშენიანებაზე განაშორებული დარგმა და მართვის იმ ორგანომ, რომელსაც გადაწყვეტს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა. მოიგარე არ უნდა იყოს ორიენტირებული მხოლოდ ერთი წლის მოგების სურვილზე, რაც ვახს ზიანს მიყენებს და მალე გამოიყვანს წყობრიდან.

უნდა შექმნას საქართველოს მევენახეობა-მეღვინეობის სამმართველო, რომლის მუშაობის ონტარები უნდა განისაზღვროს კონკრეტული დავალებით 5 წელიწადში მეჩხერაობა არ უნდა აღემატებოდეს 5%-ს. ამის შედეგად 5 წლის თავზე, ყოველწლიურად მიღებულ უნდა იქნას 80-100 მილიონი დეკალიტრი ღვინომასალა, საკირო რაოდენობის ტიპების მიხედვით: სამარჯო, შამანური, ნახევრად ტიპილი, კონიაის და ა. შ. ხოლო მისი საერთო პროდუქციის ღირებულება უნდა შეადგენდეს მილიარდ მანეთს.

მიმდინარე წელს უნდა გადაისინჯოს ყურძნის ფასები. შარშანდელი ფასები არ იყო მართებულად ჩამოყალიბებული, როგორც ვერძო, ისე მოიგარე და საზოგადოებრივი მეურნეობებისათვის. მით უმეტეს, რომ მიმდინარე წელს საბაზრო ეკონომიკის ფაქტორი ვერ იმუშავებს და ცდის დაყენებამ ყურძენზე და ღვინოზე შეიძლება

ზიანიც კი მოგვიტანოს. ამას კარგად უნდა გაახრებია. ყურძენზე და ღვინოზე უნდა გამოცხადდეს სახელმწიფო მონოპოლია. შესაბამისი ასორტიმენტისა და ტიპის მსხვედრით ღვინის ქარხნების დაკმაყოფილების შემდეგ, ნება მიეცეთ 20% თავისუფლად გაყიდონ. ეს უნდა შეეხოს აგრეთვე ღვინის ქარხნებს, შამანურის, კონიაის წარმოებასაც — ეგრეთ წოდებული, თავისუფალი ფონდი.

მოვიპოვოთ კაპიტალისტური საქართველოთი თავისუფალი ვაჭრობის საშუალება, როგორც ბარტერული, ისე სხვა ფორმებ — რამაც ვახ უნდა გაუხსნას მრეწველობის აღჭურვას თანამედროვე უცხოური დანადგარებით და ჩვენი პროდუქციის მსოფლიო სტანდარტების დონეზე აყვანას. ეს დიდ საექსპორტო ვახს გაუხსნის ჩვენს ღვინოს, შამანურს, კონიას.

აგრეთვე, სასურველია, რომ ერთობლივი საწარმოების შექმნისას საქართველომ აქცენტი გააკეთოს მეღვინეობა-მევენახეობის დარგზე, რადგან აქ არის ყველაზე დიდი რესურსი, რომლის გაცანაც ჩვენთვის არათუ საზიანო, არამედ მერტად სსსარგებლო იქნება უცხოური კაპიტალის დაბანდებისა და მონაწილე ტექნოლოგიის შემოტანის ფასად. ისიც გასათვალისწინებელია, რომ ამგვარი საწარმოების შექმნა უპრიანი მევენახეობა-მეღვინეობის თვალსაზრისით ნაკლებად განვითარებულ კაპიტალისტურ ქვეყნებთან, მაგალითად იაპონია, ავსტრია, თურქეთი, ამერიკა.

არ უნდა შევამციროთ მეორადი ქარხნების სიმძლავრეები. მაქსიმალურად უნდა გამოიყენოთ საქართველოს რესპუბლიკის გარეთ არსებული ჩვენი ქარხნები. ეს ძალზე დიდი ბაზარია, რომლის დაპყრობისათვის იბრძვის დასავლეთ ევროპის განვითარებული მევენახეობა-მეღვინეობის ქვეყნები (ცნობილია საერთო ბაზარზე მომხდარი კონფლიქტი ღვინის ომის სახელწოდებით).

უნდა განვითაროთ ვახის და ღვინის მეორადი ნედლეულის გამოყენება. გურჯაანში დაწესებული მშენებლობა მეორადი ნედლეულის ქარხნისა. უკვე ათი წელია შეიქმნა და დღესათვის უწყურადღებდა მრეწველებს. არა და. ამ ქარხანამ უნდა მოგვცეს უკრძინი ზეთი, რომლის სათანადო რაოდენობის შემდეგ მიიღება ზეთიუბის ზეთის ტოლფასი ზეთი, ადამიანის საკვები ცხილები, ღვინის მეფე, კალციუმის მარილი, ტანინი და ფიტინი. თბილისში შენდება მშრალი ჭარხინა, რომელსაც მეორადი ნედლეულიდან მივიღებთ, 500 ათასი დეკალიტრის წარმოებით. ეს მშენებლობაც შეჩერებულია.

მცხეთაში აშენდა უალკოჰოლო სასმელების წარმოება, მაგრამ ვერ იქნა და ევრ ამოქმედდა. ეს მაშინ, როდესაც ამ საკითხებით ძალზე დაინტერესებული არიან იაპონიის, ამერიკის, კანადის და სხვა ქვეყნების ფირმები. 2 ლიტრ სასმელში გეთავაზობენ 5-7 დოლარს. ეს უკვალიერი ეკონომიკა და მისი საფასური დამატებითი კალუბა.

მეტად დამაფრთხილებელია, რომ საქართველოში არაა ჩვენში და შეხვედრულია ქიმიური თავისთავად

კვების პროდუქტია, გარდა ამისა კვების მრეწველობის წელიწადში 100 ტონა ქიმიური სჭირდება. ღვინისათვის ამ დეფიციტის შევსება ჩვენთვის უნდა შეეძლოს. ამისთვის საჭიროა შერჩეულ ზონებში 2,0 ათასი ჰექტარი აქიშიში ვახის გაშენება.

და თუ მევენახეობა-მეღვინეობა ერთი დარგია, მაშინ მისი საფუძვლების შესწავლა უნდა დაიწყოს ინსტიტუტიდან და იქ ტექნოლოგიური ფაქტორები კი არა, მევენახეობა-მეღვინეობის ფაქტორები უნდა იყოს, ხოლო — საქეილის ტექნიკური მიწიერი ინჟინერ აგროტექნიკის კვალიფიკაცია. სასურველია; თუ ამ საკითხს განიხილავს ინსტიტუტის სამეცნიერო საბჭო დარგის საქეილის ტექნიკის და საერთო უცხოური დანადგარების ურთულეს კონსტრუქციას.

სრულიად საქართველოს მევენახეობა და მეღვინეობა კავშირი უნდა გახდეს მსოფლიო მევენახეობა და მეღვინეობა კავშირის წევრი. გასათვალისწინებელია, რომ ვახისა და ღვინის საშემობლო აღმონდა კარჩაქეტილი, თუმცა ვინ გააძლევდა გასვლის უფლებას.

მევენახეობა და მეღვინეობა კავშირში უნდა განავითაროს რეკლამა. უნდა ვეძიოთ ჩვენი ვახის კარგეს მსოფლიო ყველა კუთხეში. თუ როგორ, რა გზით მოხდენ ისინი იქ, რა გააკეთეს, რა სურვლები: მოაქეთ იმ ქვეყნებისათვის. ქართული ჯიშები საჭიროდაა გავრცელებული საზღვარგარეთის ქვეყნებში. ცნობილი ფრანგი აგრონომის, პროფესორ პ. ვილისა და ე. ვერმორელის უნივერსალური ანბელოგრაფიის მე-7 ტომის ანბელოგრაფიულ სიტუატიში, მოხსენიებულია ქართული ვახის ბევრი ჯიში, რომლებიც სხვა ქვეყნებში ყოფილა შემოღებული, თავისი სახელწოდება დღემდე უცვლელი სახით შერჩენია და ევროპელი მევენახეები ქართულ სახელებს უწოდებენ. ასე

მაგალითად, ალანსტური მოპაყვით საფრანგეთში და ისევე ალანსტურს უწოდებენ (Aladstouri), ესპანეთში — ლუქსემბურგი (Kabusoni), პორტუგალიაში — ხარისტალი (Kharistwala), იტალიაში და საფრანგეთში — მტვანე (Mtzvae), რაქიითელი გავრცელებული ყოფილა საფრანგეთში და ბულგარეთში (Rka-Tziteli).

ენათმეცნიერებმა შეამჩნიეს, რომ განსხვავებული სიტყვების ენებში ღვინო მსგავსი სახელებით აღიარებდა.

გამოჩენილ ფრანგ მეცნიერმა მ. მეეს, ღვინის სახელწოდება ინდოევროპულ ენებში ნაკლებად იხილება, ხოლო აკად. გიორგი წერეთელი ქართული, სომხური და უცხოური ენების შედარებითა აქალინა მიიყვანა იმ დასკვნამდე, რომ მთელ მსოფლიოში ქართულიდან გაერთოდა მთაწამო სასოფლო-სამეურნეო კულტურის მარჯვენა, ისეთი სიტყვა როგორც არის ღვინო. ენეს ზონ უნდა გახდეს მსოფლიო მევენახეობა-მეღვინეობის მსჯელობის საგანი.

უნდა აღდგეს ღვინოს უკუბი და ღვინო, რომლის 11 ნომერი გამოიცა 1921 წელს და შემდეგ სრულიად გაუქმდარი მარჯვენა გამო, შეწყდა მისი გამოყენება მრეწველობა-მეღვინეობის მრავალსაუკუნოვანი იატორის ანა. მოიხილა.

გაზაფხული დამთავრდა და ყოველი დაარგული ფიქრი უკმდეგ ფიქრი და მკაცრობა, მომავალ წლებში იქნეს თავს თუ წორად გავარჩებით. დროს აღარ დაკარგავთ და საქმეს მიხედვით. ბევრი მოვიკებთ. ვახი მალდიაი შექმნარა და ერთი ათად გადავიხდის.

მარბა ზაუბაშვილი,
სრულიად საქართველოს მევენახეობა და მეღვინეობა კავშირის თავმჯდომარე, ტექნიკური მეცნიერებათა კანდიდატი, საქართველოს დამახარებელი გამომაგნებელი.

ალექსანდრე ასათიანი

მოხერხებული დაძლევა. ეს კი მხოლოდ ხანგრძლივი, თავდადებული შრომით მიიღწევა.

ლემი უნდა იწერებოდეს. ჩვენი აზრით, ახალი საგალობლების შეთხზვის მსურველმა კომპოზიტორმა უნდა გაითვალისწინოს როგორც ქაზრის თავისებურება, ასევე ქართული გალობის ტრადიციები.

ეკლესიაში ხშირად ისმის კითხვა: ხალხური გალობის პარალელურად, დღესდღეობა თუ არა ორიგინალური მუსიკალური შემოქმედება საეკლესიო გალობის დარგში?

გარდა ნოტებისა, ქართული გალობის პოპულარიზაციისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს თეორიული და ისტორიული-მომხილველი ზნეობის ლიტერატურას.

ქართული მუსიკის ისტორიის ძირითადი საკითხების მეორე გამოცემა „ხელოვნებამ“ ითავა (1990 წ.). ეს მისასაღებელი წამოწყება იყო, მაგრამ, სამწუხაროდ, გამოცემობამ დასაბუღ ამოცანას წარმატებით ვერ გაართვა თავი.

როგორც ცნობილია, უკანასკნელ ხანებში მრავალი ახალი საგალობელი შექმნიეს კომპოზიტორებმა: დეკანოზმა პავლე ბერიშვილმა, იოსებ მუკაწყაძემ, ნოდარ გიგაურმა, გივი ალაზნისაძერმა, ვამეღ ადამიშვილმა, ედიშერ გარაყანიძემ და სხვ.

ვისაც 1938 წლის გამოცემა უნდა ახავს, იცის, რომ ტექნიკური სინფონიის მიუხედავად, იგი თითქმის უნაკლოდაა შესრულებული. რამდენიმე კორექტურული შეცდომები, რომელიც წიგნში გააძარღვა, გასწორებულია ბოლოში დართული ცხრილში.

ვისაც იგი, ჯავახიშვილის ამ დიდებული ნაშრომის გაცნობა სწავლია, ისევე ძველ გამოცემას უნდა მიმართოს. კორექტურული შეცდომებით სავსე ახალ გამოცემას ორიოდვე სტრიქონშიც ვერ ვენდობთ.

სხვა საქმეა იმ პრინციპების დაცვა, რომლითაც ახალი საგალობლები უნდა იქნეს მიჩნეული.

პარტიულ პოლიტიკურ ემიგრანტთა პირველ თაობას, რომელმაც ათეული წლების მანძილზე მალაიზიაში და მოსკოვში საქართველო-ლორს დროს, რომელმაც თავად დედოფალი საბუთო რუსეთის მხარე წარმოქმნილი ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის აღსადგენად, ამშვენებს საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის ერთ-ერთი მთავარი იდეოლოგის, დსავლეის ანტიბოლშევიკური მოძრაობის თვალსაჩინო მოღვაწის ალექსანდრე ასათიანის (1889-1953) სახელი.

მან დატოვა საშობლო და საგურანგეთში გაიხიზნა. 1924 წლის აგვისტოში, ამბოხებულ სამშობლოში ჩასვლის მიზნით მან დატოვა პარიზი. მაგრამ ამოდ — აგვისტოს აჩანყებდა არ ეწერა გამარჯვება.

1907 წელს დაასრულა ქუთაისის ქართული სათავადაზნაურო გიმნაზია. გიმნაზიის დამთავრებისთანავე ალ. ასათიანი მოსკოვს გაემგზავრა, სადაც 1910 წელს დაასრულა კომერციული ინსტიტუტი. იმავე წელს იგი ჩავიდა პეტერბურგში, სადაც ჩაირიცხა უნივერსიტეტის იურიდიულ ფაკულტეტზე.

მოგვიანებით ხსენებული კომიტეტისა და არარუსული სხვა ეროვნული ძალების გაერთიანების საფუძველზე შეიქმნა საერთაშორისო გაერთიანება, რომელიც „პრომეთე“-ს სახელით იყო ცნობილი.

1914 წლის დამლევის უნივერსიტეტის დამთავრებულ ალ. ასათიანი სამშობლოში დაბრუნდა. იგი ბრუნდება ქუთაისში, სადაც იმთავითვე ირჩევიან ადგილობრივი კორპორაციის წევრად. მომდევნო წლიდან აქტიურად თანამშრომლობდა ეროვნულ-დემოკრატიული მხარეთულების ქუთაისურ განყოფილებაში.

მოვიწინებოდა გერმანიის არმიის შემადგენლობაში ქართული ლეგიონის შედგენაში და კავკასიაში წარმოებული ბრძოლების დროს მონაწილეობდა ქართველის საზღვრებთან მონაწილეობა. ომის დამთავრებამდე იგი პარტიოტული შინაარსის მოხსენებებით გამოდიოდა ქართველ ტყვეებსა და ლეგიონერთა შორის.

1915 წლის დამლევიდან ალ. ასათიანი ასრულებდა ქუთაისის გუბერნიის თავდაზნაურობის საქმეების განყოფილების წევრისა და მდივნის მოვალეობას.

1920-იანი წლების დამლევიდან ალ. ასათიანი ასრულებდა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის საზღვარგარეთის ბიუროსა და მთავარი კომიტეტის თავმჯდომარის მოვალეობას.

1916 წლის დამლევის იგი მიწვეულ იქნა თბილისში, ჟურნალ „საბჭო“-ს, გაზ. „სამშობლო“-ს, გაზ. „საქართველო“-ს ეროვნულ-დემოკრატიულ დაჯგუფებათა გაერთიანებული სხდომაზე.

1920-იანი წლების დამლევიდან ალ. ასათიანი ასრულებდა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის საზღვარგარეთის ბიუროსა და მთავარი კომიტეტის თავმჯდომარის მოვალეობას.

1917 წელს, ივნისში მოწვეულ იქნა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის დამფუძნებელი ყრილობა, რომლის ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზატორი ვასილ წერეთელთან, იოსებ დადიანთან, კლდისტანტინე (კოტე) აფხაზთან, ვლადიმერ მიქელაძესთან, სპირიდონ კელიასთან და სხვებთან ერთად იყო ალექსანდრე ასათიანი.

თბილისი არ იქნება სრული, თუ არ აღვნიშნავთ ჩვენი თანამშრომლის მნიშვნელოვან წვლილს, შეტანის დსავლეის ანტიბოლშევიკურ მოძრაობაში.

1917 წელს, ივნისში მოწვეულ იქნა საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის დამფუძნებელი ყრილობა. „რევოლუციის დასაწყისშივე, როდესაც საქართველოს მართავდა რუსეთის მიერ დანიშნული კომისარიატი — ჯარისკაცთა და მუშათა სოცდემი, ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია ნამდვილ შემთხვევებს აწყობს საქართველოს ეკლესიის მეთაურებთან ერთად, 1917 წლის 12 მარტს იწვევს მცხეთაში სრულიად საქართველოს საეკლესიო კრებას და აღადგენს ივერიის ეკლესიის დამოუკიდებლობას, პარტიის შეიარაღებული რაზმები აძეგებენ ქართული ეკლესიური შენობებიდან რუსის ეგზარხოსს და იქ, მცხეთაში არჩეულ

გარდაიცვალა ალექსანდრე ასათიანი მიუნხენში, 1953 წლის 28 დეკემბერს. განისვენებს მიუნხენის სასაფლაოზე. მიუნხენის ქართველთა სათვისტომოში მიიღო სამძიმარის ღებულები პარიზის ქართული სათვისტომოსაგან, უკრაინის ეროვნული ემიგრაციისაგან, აზერბაიჯანის ეროვნული კომიტეტისაგან, ჩრდილოეთ კავკასიის ეროვნული კომიტეტისაგან; ჟურნალ „Объединенный Кавказ“-ის რედაქციისაგან; „კავკასიის დამოუკიდებლობის კომიტეტისაგან“; ბელორუსიის, სომხეთისა და პოლონეთის ეროვნული საბჭოებისაგან, უნგრეთისა და ბალტიისპირეთის ქვეყნების ეროვნულ მთავრობათა წარმომადგენლებთანაგან. პანაშვიდები იქნა გადახდილი პარიზში, ნიუ-იორკსა და ბუენოს-აირესში.

Advertisement for 'გაბა' (Gaba) featuring a portrait of a man and text: 'გაბა' ხელმოწერილია 7.VI.1991

დღეს გაბა კობახიძე 80 წლისა გახდებოდა. რა ამბავი იქნებოდა მასთან ხახლში სიმღერა, ცეკვა, ხიცილ-ზარზარი, ერთმანეთის გაცინვა.

ბარონიზმი

დღევანდელ მსოფლიოში პოლიტიკური ტერორიზმის ბუმი...

საბჭოური ცხოვრების ორგანულ ნაწილად იქცა ბომბების აფეთქება...

საყოველთაოდაა ცნობილი თუ როგორ უჭერს მხარს საბჭოთა კავშირი...

ტერორიზმს სოციალური საფუძვლები აქვს, ის „არაფრიდან“ არ ჩნდება...

თანამედროვე პოლიტიკური ტერორიზმის აღმოცენებასა და გავრცელებაში...

ტერორიზმს ცნების შინაარსობრივი საზღვრები...

საზოგადოებრივი ტერორიზმის ცნების აღმარების აქტი...

ტერორიზმის გავრცელებული ფორმები აფეთქება, მოტაცება, მკვლელობა...

ტერორიზმის ტერორისტული მიმართულება არსებობს...

ვი და საერთაშორისო ტერორიზმი. ჩვეულებრივ, ეს მიმართულებები სუფთა-სახით არ გვხვდება...

დღეს განსაკუთრებით მძლავრობს ე. წ. მემარცხენე ტერორიზმი...

განარჩევნე სახელმწიფო ტერორიზმს და ოპოზიციურ ტერორიზმს...

დაზუსტებას მოითხოვს პოლიტიკური და ფსევდოპოლიტიკური ტერორიზმი...

ზოგჯერ შეიძლება სისხლის სამართლის დანაშაულები მიიწვიოს პოლიტიკური ტერორისტის იარაღი...

ტერორის მისიონარ იარაღია, მაგრამ სუტათა იარაღია იმ მხრივ...

ტერორისტული ძირითადად არიან საზოგადოების საშუალო ფენებში...

გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის მემარცხენე ტერორისტთა პირველ ტალღაში...

70-იანი წლებიდან დაიწყო ტერორისტთა ფემინიზაციის პროცესი...

— მათ ჯგუფებში ქალები ქარბობენ და არც ჩამორჩებიან კაცებს...

დასავლეთის საზოგადოება ერთგვაროვნად არ აფასებს ტერორიზმს...

პოლიტიკური საკითხებისადმი და მოტივირებულებაში მოსახლეობა შეიძლება დაიყოს...

ტერორიზმი, როგორც პოლიტიკური ბრძოლის უკიდურესი ფორმა...

სოციალური სინამდვილე და მასში მიმდინარე პროცესები ტერორისტებს ზერელედ ესმით...

დამპყრობელი და იმპერიალისტური სახელმწიფოები ბზირად ტერორიზმს წინააღმდეგ ბრძოლის ნიშნით...

ტერორიზმი საშიშ სახელმწიფო დანაშაულად ითვლება და მკაცრად ისჯება...

დღეს ტერორისტული საქმიანობა ბიუროკრატიაციის პროცესშია — თავის სტრუქტურებს აყალიბებს...

დღეს ტერორისტული საქმიანობა ბიუროკრატიაციის პროცესშია — თავის სტრუქტურებს აყალიბებს...

ნოდარ კახიანიძე

მირლაბ V

„პართლის ცხოვრების“ მიხედვით, არჩილ მეფის გარდაცვალების შემდეგ...

ჯუანშერი, „ცხოვრება და მოქალაქეობა ვახტანგ გორგასლისა“...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

სტესი: რამეთუ ქმარმან მისმან მოჰგურანა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...

„მირლაბ V“ ბარზაბოდის საპარსელებს, რახისა და მოვკანის ერისათა...